

Hallinnon tutkimuksessa oltava tarkkana julkaisemisen laadusta ja vaikuttavuudesta

Hallinnon tutkimusta tekevällä on vara valita missä tutkimustaan pyrkii julkaisemaan. Hallinnon, organisaatioiden, yhteisöjen, politiikan, talouden ja vaikkapa johtamisen tutkijoille on todennäköisesti satoja erilaisia mahdollisuuksia raportoida tuotoksensa näkyville. Esimerkiksi päätoimittajan roolista käsin tieteellistä julkaisemista niin kotiu kuin ulkomaisissa käänteissä seuranneena, on käynyt ilmi monia mahdollisuuksia ja sudenkuoppia liittyen julkaisemisen laatuun ja vaikuttavuuteen. Ne ovat olleet toki todellisuutta pitkään, mutta erityisesti niihin on pureuduttu viime vuosien aikana niin Suomessa kuin muullakin.

Hieman mutkia oikoen voidaan todeta, että kyse on ennen kaikkea julkaisemisen laadusta ja vaikuttavuudesta sekä lopulta siitä miten julkaisemisen kokonaisuutta arvioidaan. Perinteinen tapa on ollut kiinnittää huomiota julkaisun viittausmäärään, joka kertoo julkaisun vastaanotosta ja vaikuttavuudesta. Viittausmäärä siis kertoo etenkin julkaisun saamasta positiivisesta tai negatiivisesta huomiosta tieteen kentällä. Viittausmäärä myös korreloi aiheen yleisen kiinnostavuuden ja julkaisun esilläoloajan kanssa. Lisäksi usein käytössä on erilaisiin sarjoihin ja julkaisijatasoihin liittyvä viittauskerroin (impaktiluku), jolla pyritään osoittamaan kuinka vaikuttavaa (ja viitattua) sarjaa tai julkaisijatasoa edustetaan. Tässä haasteena ovat esimerkiksi isot julkaisuvolyymit ja se, että keskiarvoinen viittauskerroin ei kerro esimerkiksi yksittäisen julkaisun vahvuudesta tai kehnoudesta.

Oman hienouden ja toisaalta hämmennyksen on mukaan tuonut ulkomailta replikoitu julkaisuforumiluokitus. Se on todennäköisesti eniten mielipidepainotteinen, ja joidenkin mukaan myös mielivaltaisin, mutta toki vasta kehittymässä oleva järjestelmä. Järjestelmä on saanut kehuja ja kritiikkiä, mikä on hyvä asia kehittämisen kannalta. Ulkomailla luokituksen kanssa on onnistuttu ja epäonnistuttu, jolloin todennäköisesti soveltamistarkoitukset tulevat määrittelemään luokituksen hyvyttä. Järjestelmälle tehdään oikeutta, kun todetaan sen osoittavan tutkijalle lähinnä sitä missä ylipääntänsä kannattaa tai on syytä julkaista tutkimustaan. Mielipidepainotteinen julkaisuforumia pystyy jokseenkin karkealla tasolla osoittamaan millainen laatu, tunnettavuus sekä vertaisarviointiprosessin luotettavuus ja läpäisevien julkaisujen kilpailutaso on ollut läsnä julkaisuprosessissa.

Tässä ajassa ja tulevaisuudessa hallinnon tutkijalle syntyy lisää syytä olla tarkka julkaisemisen laadusta ja vaikuttavuudesta. Edellä kirjoitetusta voidaan päätellä jo ensimmäinen haaste. Eli haaste on siinä, että ”menemme metsään” mikäli keskitymme liiaksi yhden tai kahden laadun tai vaikuttavuuden indikaattorille. Tulisi siis monipuolisesti ja eri lähtein tehdä analyysit julkaisemisen laadusta ja vaikuttavuudesta sekä kohdentaa analyysit

oikeaan tasoon ja käyttötarkoitukseen. Tämä edellyttää yhteisten pelisääntöjen soveltamista tieteellisen julkaisemisen yhteydessä.

Toinen haaste on almetriikka eli se miten toimitaan julkaisujen näkyvyyden keskustelukeskeisyyden kanssa, joka liittyy tietysti webmaailmaan ja sosiaaliseen mediaan. Tässä onkin uutukainen, reaaliaikainen mahdollisuus tehdä oikeutta tai vääryyttä julkaisemisen laadulle ja vaikuttavuudelle. Almetriikka antaa mahdollisuuden luoda tarinoita ja markkinapuheita niin hyvälle kuin kehnolle julkaisuille ja siirtää vertaisarviointia hieman toisenlaisille yhteisöille, jotka eivät välttämättä edusta kriittisyyden tai tieteen ydintä. Valistuneisuus siirtyy harmillisen usein tieteen kuluttajalle.

Kolmas haaste on saalistamisessa. Esimerkiksi edellä mainittu almetriikka antaa mahdollisuuden saavuttaa haluttua yleisöä ollen eräänlaista tutkijan tekemää saalistamista. Kohteina voivat olla esimerkiksi rahoittajat ja yhteistyökumppanit. Laadukkaan ja vaikuttavan tiedejulkaisemisen kannalta on huomattava, että saalistamista harrastavat myös tutkimuksen julkaisijat. Molemmilla saalistajilla on ymmärrettävästi erilaisia, usein jokseenkin hyväksyttäviä tarpeita saada näkyvyyttä ja esimerkiksi saalistajalehtien määrä kasvaa jatkuvasti. Tarkka hallinnon tutkimus on hereillä saalistajien kanssa ja yrittää torjua mahdolliset epäedulliset heijastumat julkaisuihin ja julkaisuprosesseihin.

Loppujen lopuksi lienee niin, että hallinnon tutkijan ja julkaisijan tulee olla monin tavoin tietoinen ja kriittinen julkaisupolitiikkaansa kohtaan. Laadukas ja vaikuttava tutkimus todennäköisesti puhuu puolestaan, ainakin siihen on uskottava. Julkaisijalla tai yksittäisellä tutkijalla on itsellään mahdollisuus tehdä valintojaan sirpaloituvassa julkaisupolitiikassa ja sen tarjoamilla foorumeilla. Kriittisyys on hyve, kun toimitaan tieteellisessä julkaisemisessa kaaoksen ja järjestyksen reunalla. Toisaalta vakiona on pysynyt vaatimus siitä, että tutkija yrittää julkaisussaan parhaansa itse sisältöjen ja laadun puolesta, julkaisijan pyrkiessä hoitamaan oman osuutensa. Valistuneessa hallinnon tutkimuksessa on siten tarjolla monia ajankohtaisia signaaleja ja tapoja, joiden avulla voi olla tarkkana julkaisemisen laadusta ja vaikuttavuudesta.

Antti Syväjärvi
Päätoimittaja